

Lähetysjärjestöille vuoden 2023 talousarviossa varatun määrärahan jakaminen

Yhteinen kirkkoneuvosto 11.05.2023 § 86

Esittelijä Hallinto- ja talousjohtaja Timo Laakso

Esittely Seurakuntien toivotaan ilmoittavan järjestöille kohdennettujen avustusten määrät heti sen jälkeen, kun niistä on päätetty. Näin toimittaessa järjestöjen taloussuunnittelu olisi varmemmalla pohjalla.

Kirkon lähetystyön toimikunta on hyväksynyt 18.9.2018 suosituksen seurakuntien talousarviomäärärahojen jaosta kirkon lähetysjärjestöille. Suosituksessa olennaista on, että talousarvio- määrärahojen osoittaminen kirkon lähetysjärjestöille ja Kirkon Ulkomaanavulle on seurakuntien oman päätösvallan asia eikä päätösvaltaa pidä luovuttaa esimerkiksi järjestöjä vapaaehtoisesti kannattaville. Tästä seuraa, että yhdelläkään lähetysjärjestöllä ei ole periaatteellista oikeutta saada talousarvioavustusta vain siksi, että sillä on virallinen lähetysjärjestöstatus. Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä noudattaa tuota suositusta.

Suosituksessa mainituista päätöksentekokriteereistä hyvin tärkeä on seurakunnan mahdollisuus osallistua järjestön lähetystoiminnan suunnitteluun ja kehittämiseen. Tämä toteutuu käytännössä Suomen Lähetysseurassa, Suomen Piipliaseurassa ja Medialähteys Sanansaattajissa, joissa seurakunnat voivat olla äänivaltaisia jäseniä ja näin osallistua järjestön kehittämiseen ja sen johdon valitsemiseen. Kaikki Suomen seurakunnat ovat Lähetysseuran jäseniä jo Lähetysseuran sääntöjen perusteella, Piipliaseuran ja Medialähetys Sanansaattajien jäseniksi seurakunnat voivat liittyä.

Yhteisen lähetystyön johtokunnalle kuuluu johtosäännön mukaan oikeus tehdä kirkkoneuvostolle esitys lähetysten talousarvio- määrärahan jakamisesta. Kuluvana vuonna yhteisen lähetystyön toimikunta on 11.1.2023 tehnyt esityspäätöksensä, josta talouspalvelut on saanut 23.4.2023 pöytäkirjaotteen.

Talousarvion avustusmääräraha lähetysjärjestöille ja Kirkon ulkomaanavulle on 2 prosenttia vuoden 2021 kirkollisverokertymästä ja on yhteensä 641 294 euroa. Kirkon Ulkomaanavulle tästä kohdistetaan 30 prosenttia ja lähetysjärjestöille 70 prosenttia. Nämä osuudet on vahvistettu myös vuoden 2022 talousarviossa. Kirkon Ulkomaanavun osuus määrärahasta on 192 388 euroa ja lähetysjärjestöille jaettava osuus 448 906 euroa. Yhteisen lähetystyön toimikunnan lähetysmäärärahojen kohdentamista koskeva käsittely on 11.1.2023 pöytäkirjan 26. §:ssä kirjattu seuraavasti:

” Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä on tähän asti jakanut talousarviomäärärahat eri lähetysjärjestöjen kesken sen perusteella, mikä niiden vapaaehtoinen kannatus on ollut yhtymän

seurakunnissa. Koska Kirkon lähetystyön keskus ei enää erittele vapaaehtoista lähetyskannatusta seurakunnittain, ei tämä jakoperuste ole enää mahdollinen. Seurakunnat ja seurakunta-yhtymät voivat itse päättää talousarviomäärärahojen jakamisen perusteet. Eräs vaihtoehto on käyttää jakoperusteena lähetysjärjestöjen vapaaehtoisen kannatuksen jakautumista koko kirkossa. Mikäli KUA ei ole mukana jaossa, vaan sille allukoidaan tietty prosentti (yhtymässä perinteisesti 30 %), olisi jakauma vuoden 2021 kannatuksen perusteella seuraava:

*Lähetysseura 46 %
Sley 9 %
Slef 2 %
Pipliaseura 7 %
Kansanlähetys 10 %
Sansa 14 %
Kylväjä 13 %*

Asiasta keskusteltiin toimikunnan kokouksissa 7.12.2022. Tuolloin todettiin, että olisi hyvä tukea kirkon pienempiä lähetysjärjestöjä, joilla ei ole yhtä paljon kolehtipyhiä kuin Suomen Lähetysseuralla.

Yhtymä ei ole viime vuosina jakanut rahaa Sleylle ja Slefille niiden virkakäsityksen johdosta, vaan niiden osuus talousarviomäärärahoista on jaettu muiden lähetysjärjestöjen kesken. Joulukuisten keskustelujen perusteella on päättänyt esittää, että Sleyn ja Slefin osuus jaetaan muiden lähetysjärjestöjen kuin Lähetysseuran kesken. Jakauma on siis seuraava:

*Lähetysseura 46 %
Sley 0 %, Slef 0 %
Pipliaseura 8 %
Kansanlähetys 13 %
Sansa 17 %
Kylväjä 16 % ”.*

Yhteisen lähetystyön toimikunnan esitys vuodelle 2023 varatun talousarviomäärärahan jakamisesta eri lähetysjärjestöille esitellään yhteiselle kirkkoneuvostolle muutoin toimikunnan esityksen mukaisena, mutta 2 %:a lähetysjärjestöille varatusta määrärahasta esitetään jaettavaksi ELY-lähetysyhdistykselle (Evankelinen lähetysyhdistys ELY ry). Vastaavasti Sansalle ja Kylväjälle esitetään jaettavaksi 1 % vähemmän lähetystyöhön varatusta määrärahasta. Kirkolliskokous on marraskuussa 2022 hyväksynyt Evankelinen lähetysyhdistys ELY:n kirkon lähetysjärjestöksi, joten tästä syystä sille jaetaan myös lähetysrahaa.

Esitys

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää jakaa vuodelle 2023 varatun talousarviomäärärahan siten, että Kirkon Ulkomaanavulle myönnetään talousarviossa varattu 30% osuus 192 388 euroa ja loppu 448 906 euroa seuraavassa jakosuhteessa:

*Sley/Slef 0 %,
Suomen Lähetysseura 46 % = 206 497 euroa,*

Suomen Pipliaseura 8 % = 35 912 euroa,
Kansanlähetys 13 % = 58 358 euroa,
Kylväjä 15 % = 67 336 euroa,
Sanansaattajat 16 % = 71 825 euroa
Evankelinen Lähetysyhdistys ELY ry 2 % = 8 978 euroa.

Yhteensä myönnetyt avustukset ovat 641 294 euroa. Avustukset maksetaan yhtenä eränä sen jälkeen, kun päätös on saavuttanut lainvoiman.

Käsittely

Helmi-Riitta Toivari ehdotti, että asia palautettaisiin uuteen valmisteluun. Seppo Niemi kannatti Toivarin ehdotusta.

Toimitetussa kättennostoäänestyksessä, jossa pohjaesitystä kannattavat vastasivat ”jaa” ja Toivarin ehdotusta kannattavat ”ei” , annettiin neljä ”jaa”- ääntä ja viisi ”ei”-ääntä.

Päätös

Asia päätettiin palauttaa uuteen valmisteluun.

117/02.03.00.01/2022

Yhteinen kirkkoneuvosto 12.10.2023 § 172

Esittelijä

Hallinto- ja talousjohtaja Timo Laakso

Esittely

Yhteinen kirkkoneuvosto päätti 11.05.2023 kokouksessaan lähettää Lähetysjärjestöille vuoden 2023 talousarviossa varatun määrärahan jakamista koskevan asian jatkovalmisteluun. Osana asian jatkovalmistelua, seurakuntayhtymän lähetysteologi, seurakuntapastori Tuomas Vaura lähetti sähköpostiviestin kaikille lähetysjärjestöille, jotka ovat solmineet kirkon kanssa lähetystyön perussopimuksen.

Viesti lähetettiin seuraaville järjestöille:

- Evankelinen lähetysyhdistys ELY
- Kirkon Ulkomaanapu
- Lähetysyhdistys Kylväjä
- Medialähetys Sanansaattajat
- Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys
- Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys
- Suomen Lähetysseura
- Suomen Pipliaseura
- Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland

Viestissä lähetysjärjestöille esitettiin kaksi kysymystä:

- 1) Millaisiin hankkeisiin Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän myöntämiä määrärahoja käytettäisiin?
- 2) Sitoutuuko järjestö siihen, että naispuolisilla papeilla sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvilla papeilla ja muilla ammattihenkilöillä on mahdollisuus tulla valituksi tekemään työtä näissä hankkeissa?

Vastaukset pyydettiin 20.9.2023 mennessä. Kaikki järjestöt vastasivat määräpäivään mennessä. Järjestöiltä tulleet vastaukset voidaan tiivistää seuraavasti:

Evankelinen lähetysyhdistys ELY

1) ELY käyttäisi Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymältä saavansa avustukset työntekijöiden palkkaamiseen ja hankkeisiin Virossa ja Sambiassa.

2) ELY:n vastauksesta käy ilmi, että järjestön palveluksessa ja hallituksessa on toiminut ja toimii naispappeja. Yhdistys ei kuitenkaan lähetä naispappeja tai seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia henkilöitä tehtäviin sellaisille yhteistyökumppaneille, jotka suhtautuvat kielteisesti naispappeuteen tai seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin.

Vastauksessaan ELY tuo esille, että Inkerin kirkko sekä Lutheran Evangelical Church in Africa -kirkko Sambiassa ja Kongossa eivät ole avanneet pappisvirkaa naisille. Sen sijaan Viron evankelisluterilainen kirkko vastaanottaa myös naispuolisia pappeja. Mikään edellä mainituista kirkoista ei tällä hetkellä vastaanota seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia työntekijöitä.

Kirkon Ulkomaanapu (KUA)

1) KUA:n mukaan seurakuntayhtymän talousarviomäärärahaa käytettäisiin useamman hankkeen rahoituksen pohjana. Rahoituksella katettaisiin toimeentulon takaavia ja laadukkaaseen koulutukseen liittyviä hankkeita. Näissä hankkeissa nostetaan esille naiset, lapset, pakolaiset ja yhteiskunnan marginaalissa olevat ihmiset. Järjestö kertoo, että seurakuntien myöntämät avustukset ovat painottuneet rauhantyyöhön ja uskonnollisten ja traditionaalisten vaikuttajien verkoston hankkeisiin.

2) KUA:n vastauksessa todetaan, että järjestö on sitoutunut kaikissa rekrytoinneissaan ja toiminnassaan syrjimättömyyteen. Pappi voi työskennellä järjestössä sukupuolesta riippumatta, eikä rekrytoinneissa kysyä tai kirjata hakijoiden tai työntekijöiden sukupuolta tai seksuaalista suuntautumista. Järjestön kertoo, että sen työssä sukupuolten ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen eriarvoistamisella ja diskriminaatiolla on nollatoleranssi.

Lähetysyhdistys Kylväjä

1) Lähetysyhdistys Kylväjän mukaan yhtymän mahdollisesti myöntämät määrärahat kohdistettaisiin ensisijaisesti yhtymän seurakuntien kanssa sovittujen nimikkolähetysten tai nimikkokohteiden työhön sekä järjestön lähetystyöhön yleisesti.

2) Vastauksessaan järjestö esittää, että se on yhteistyökykyinen ja -haluinen seurakuntien kanssa pappien sukupuolesta ja seksuaalisuuntautumisesta riippumatta. Kylväjän hallitus on kuitenkin linjannut vuonna 1988, ettei Kylväjä palkkaa naispappeja. Järjestö kertoo, että osana laajempaa strategiaprosessia Kylväjän

nykyinen hallitus arvioi uudelleen pappeuden roolia ja painoarvoa Kylväjän työssä.

Rekrytoidessaan Kylväjä noudattaa suomalaista lainsäädäntöä, eikä se kysy seksuaalista suuntautumista tai parisuhdetilannetta. Järjestön mukaan pappeus ja seksuaalinen suuntautuminen eivät ole rekrytointikriteerejä.

Medialähetys Sanansaattajat (Sansa)

1) Sansa kohdistaisi saamansa taloudellisen tuen sinne, missä järjestön mukaan tarve on suurin. Seurakuntayhtymä voi kuitenkin halutessaan nimetä kohteen, johon avustus käytettäisiin. Yhdistyksen yhteistyökumppaneina ovat kansainväliset medialähetysorganisaatiot (esim. TWR, SAT-7, FEBC) sekä näiden organisaatioiden paikalliset sidosryhmät ja alueelliset luterilaiset seurakunnat.

2) Järjestön mukaan sen palveluksessa olevat papit tai muut työntekijät voivat sukupuolesta riippumatta toimia työntekijöinä kotimaassa tai ulkomaisen yhteistyökumppanin palveluksessa. Järjestössä on toiminut naispappeja vuodesta 1997 alkaen.

Järjestö esittää, ettei se tee työntekijöiden rekrytoinnissa eroa sukupuolen perusteella, vaan noudattaa syrjimättömyyden periaatetta henkilöstön valinnassa. Järjestö ei salli henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa, sukupuoleen, seksuaaliseen suuntautumiseen tai muuhun ominaisuuteen perustuvaa syrjintää tai häirintää. Järjestön mukaan se ei juurikaan lähetä työntekijöitä kohteisiin, koska työ tehdään paikallisvoimin. Sansan lähettämät työntekijät koordinoivat työtä tai toimivat asiantuntijatehtävissä yhteistyöorganisaatioissa. Näissä tehtävissä järjestö kertoo edistävänsä syrjimättömyyttä käytettävissä olevilla tavoilla.

Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys

1) Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys kertoo käyttävänsä seurakuntayhtymän mahdollista talousarviomäärärahaa seuraaviin kohteisiin: Medialähetystyöhön Kyproksella, seurakuntaa perustavaan työhön Virossa, seurakuntatyön kehittämiseen Japanissa, seurakunta- ja diakoniatyöhön Israelissa, Raamatunkäännöstyöhön Etiopiassa sekä lapsi- ja nuorisotyöhön Inkerin kirkossa Venäjällä.

2) Järjestön mukaan se noudattaa toiminnassaan yhdenvertaisuuslain ja sen perustelujen linjauksia. Järjestö esittää, että se pitää luterilaisen tunnustuksen mukaisesti Raamattua yllimpänä auktoriteettinaan, sekä on sitoutunut kirkon päätöksiin että yhtäläisiin perusoikeuksiin. Järjestö sanoo olevansa sitoutunut rekrytoinneissa noudattamaan tasa-arvo ja yhdenvertaisuuslakia.

Vastauksessaan Kansanlähetys ei kuitenkaan selvästi kerro, voisiko se palkata naispuolisia pappeja tai seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia järjestön tehtäviin tai edellä mainittuihin hankkeisiin. Järjestö kuitenkin kertoo, että sen toiminnassa on mukana myös seksuaalivähemmistöjen edustajia.

Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys (Sley)

1) Sley antaman vastauksen mukaan yhtymän myöntämiä määrärahoja käytettäisiin ensisijaisesti Keniassa toteutettavaan orpotyöhön.

2) Sleyn mukaan järjestö ei rekrytoi naispuolisia pappeja. Mikäli Kenian hankkeeseen rekrytoitaisiin uusi työntekijä, järjestön mukaan hakijoiden seksuaalista suuntautumista ei kysyttäisi.

Suomen Lähetysseura (SLS)

1) Vastauksessaan SLS ei erittele, millaisiin hankkeisiin seurakuntayhtymän mahdollista talousarviomäärärahaa käytettäisiin. Sen sijaan vastauksessa todetaan, että SLS on sitoutunut hankkeissaan tasavertaiseen kumppanuuteen ja pitkäjänteiseen yhteistyöhön kirkko- ja järjestökumppaneidensa kanssa. Järjestö sanoo edistävänsä kumppaneiden kanssa ihmisoikeuksia, kaikkien yhteiskunnan jäsenten tasa-arvoa sekä ilmastonmuutoksen torjuntaa. Yhdistys kunnioittaa paikallisten kirkkojen linjauksia, mutta samalla pyrkii vaikuttamaan siihen, että paikalliset kirkot kasvavat näissä arvoissa.

2) SLS palkkaa tehtäviinsä myös naispuolisia pappeja. Järjestö edellyttää työntekijöiden toimivan yhteistyössä kaikkien pappien kanssa riippumatta papin sukupuolesta.

Rekrytoinneissa järjestö noudattaa Yhdenvertaisuuslakia ja on sitoutunut syrjimättömyyteen. Järjestö ei kerää tietoa työntekijöidensä sukupuolesta, koulutustaustasta tai pappisvihkimyksestä, ellei se ole olennaista itse tehtävän hoitamisen näkökulmasta.

Järjestö kertoo, että työntekijää ulkomaantyöhön rekrytoitaessa järjestö ottaa huomioon hänen elämäntilanteensa korostaen hakijan omaa harkintaa ja valintaa. Rekrytointiprosessin aikana annetaan tietoa tehtävästä, työalueesta ja sen erityispiirteistä ja kumppaneiden vaatimuksista, jotta hakija voi myös itse pohtia sopivuuttaan tehtävään. Järjestö kertoo, että rekrytoinneissa ei koskaan kysytä hakijan seksuaalista suuntautumista.

Suomen Piipiaseura

1) Suomen Piipiaseuran mukaan seurakuntayhtymän osoittamaa määrärahaa käytettäisiin tukemaan raamatunkäännöstyötä Afrikassa esimerkiksi Namibiassa, Angolassa ja Tansaniassa.

2) Vastauksessaan järjestö toteaa, että naispuolisilla ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvilla papeilla sekä muilla ammattihenkilöillä on yhdenvertainen mahdollisuus tulla valituiksi ja lähetetyiksi tekemään työtä seurakuntayhtymän avustuksilla tuetuissa hankkeissa. Järjestö on sitoutunut noudattamaan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolakia.

Järjestön palveluksessa on eri sukupuolia edustavia pappeja. Seuraten Suomen lainsäädäntöä, järjestö ei esitä

rekrytointikeskusteluissa tai niiden ulkopuolella kysymyksiä yksityisyyden suojaan kuuluvista asioista. Sitoutuminen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseen ja yksityisyydensuojan kunnioittamiseen koskee myös kansainvälisen työn hankkeissa lähettyjä työntekijöitä. Lisäksi järjestö tuo vuorovaikutuksessaan paikallisten piipiaseurojen kanssa esiin oman näkemyksensä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämässä ja kertoo, mihin Suomen lainsäädäntö sitä velvoittaa.

Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland (SLEF)

1) SLEF kertoo vastauksessaan, että seurakuntayhtymän mahdollista talousarviomäärärahaa käytettäisiin raamatunkäännös- ja opiskelijatyöhön Keniassa sekä Kristilliseen koulutukseen Etiopiassa.

2) SLEF toteaa vastauksessaan, että se seuraa maan ja kirkon lakeja ja määräyksiä. Järjestö toteaa, että sopusoinnussa Raamatun kanssa se on sitoutunut työskentelemään siten, ettei kukaan joutuisi syrjityksi sukupuolen, seksuaalisen suuntautumisen tai vakaumuksen vuoksi.

Vastauksessaan järjestö ei kuitenkaan selvästi kerro, voisiko se palkata järjestöön töihin tai edellä mainittuihin hankkeisiin naispuolisen papin tai seksuaali- tai sukupuolivähemmistöihin kuuluvan henkilön.

Vastausten perusteella osa järjestöistä on valmiita palkkaamaan naispappeja tai sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvia, mutta kertoivat ottavansa kuitenkin yhteistyökumppanien omat linjaukset huomioon rekrytoinneissa. Näistä järjestöistä Sansa, KUA ja Pipliaseura kertoivat edistävänsä yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa tai syrjimättömyyttä yhteistyökumppanien keskuudessa.

Vastauksista tulee ilmi, että järjestöistä ELY, KUA, SANSA, SLS ja Suomen Pipliaseura ovat valmiita palkkaamaan tehtäviin naispuolisia pappeja. Järjestöistä Kylväjä ja Sley eivät palkkaa naispuolisia pappeja, ja järjestöistä Kansanlähetys ja SLEF eivät antaneet selvää vastausta kysymykseen.

Järjestöistä Suomen Pipliaseura ilmoitti selvästi, että se voi palkata tehtäviin sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin kuuluvia. Järjestöistä KUA, Kylväjä, Sley, SLS, Suomen Pipliaseura kertoivat, etteivät ne kysy rekrytoinneissa sukupuolta tai seksuaalista suuntautumista. Järjestöistä ELY, Kansanlähetys ja SLEF eivät tuoneet selvästi esille, palkkaisivatko ne seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvia.

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä on sitoutunut kaikessa toiminnassaan edistämään sukupuolten tasa-arvoa, sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksia. Sen vuoksi yhtymä voi tukea vain sellaista toimintaa, jossa on sitouduttu siihen, että naispuolisilla papeilla sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvilla papeilla ja muilla ammattihenkilöillä on mahdollisuus tulla valituksi seurakuntayhtymän tukemiin hankkeisiin.

Tehdyn esiselvityksen ja vastauksista tehdyn arvioinnin perusteella tämän ehdon täyttävät seuraavat kirkon lähetysjärjestöt: Kirkon ulkomaanapu, Medialähetys sanansaattajat, Suomen Lähetysseura ja Suomen Pipliaseura. Tämän vuoksi yhtymän talousarviossa varattua määrärahaa voidaan jakaa näiden järjestöjen kesken.

Lähetysjärjestöiltä saatujen naispappeuteen ja seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin liittyvien vastausten pohjalta ja niistä tehdyn arvioinnin perusteella esitetään, että lähetysjärjestöille vuoden 2023 talousarviossa varattu määräraha 641 294 euroa jaetaan seuraavasti. Jakoprosentit perustuvat seurakuntien ko. järjestöille vuonna 2022 antamien avustusten määriin:

Kirkon ulkomaanapu: 30 %
Medialähetys sanansaattajat: 9 %
Suomen Lähetysseura: 54 %
Suomen Pipliaseura: 7 %
Muille lähetysjärjestöille 0 %

Esitys

Yhteinen kirkkoneuvosto päättää jakaa vuodelle 2023 varatun talousarviomäärärahan seuraavasti:

Kirkon ulkomaanapu: 30 % = 192 388 euroa
Medialähetys sanansaattajat: 9 % = 57 716 euroa
Suomen Lähetysseura: 54 % = 346 299 euroa
Suomen Pipliaseura: 7 % = 44 891 euroa
Muille lähetysjärjestöille 0 %

Yhteensä myönnettyt avustukset ovat 641 294 euroa. Avustukset maksetaan yhtenä eränä sen jälkeen, kun päätös on saavuttanut lainvoiman.

Päätös

Esityksen mukaan.